Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: M. Emin Kantürk
Teknik Sekreter: Zihni ILDIZ
Idarehanesi: Nuruosmaniye Caddesi No. 54 — Istanbul
Tel: 24608

NİSAN 1952 SALI SAYI: 28

İşçi Hakkı

Şimdilik her ayın 1 inde ve 15 inde çıkar — Başyazarı: Kemal SÜLKER — Yılı: 1 — Fiatı 10 Kuruş

Türk İşçi Konfederasyonu Kuruldu

İcra heyeti, delegeleri 6 Eylûlde toplantıya çağıracak

Bursada Türkiyedeki bütün Sendikalar Birlikleri ve meslekî Federasyonların delegelerile yapılan bir toplantıda Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Türk — İş) kurulmuştur.

Mezkûr toplantıda seçilen beş kişilik Türk — İş İcra Heyeti üyeleri vazife taksimi yapmışlardır. Bu suretle Başkanlığa Ömer Akçakanat (Ankara), Genel Sekreterliğe Şaban Yıldız (İstanbul), Muhasipliğe Seyfi Demirsoy (İstanbul), Mürakıplığe Mehmet İnhanlı (İstanbul), Sorumlu Uyeliğe Adil Boğakaptan (Izmir) seçilmişlerdir.

Konfederasyon anatüzüğüne göre; 6 Eylûlde Izmirde yapılacak ilk Genel Kurulda Türk—İş Başkanı ve Genel Sekreteri ayrı ayrı ve isim tasrihi sureti ve oyların mutlak çoğunluğu ile seçilecektir. Bunu müteakip gizli oyla Yönetim Kurulu intihap olunacaktır. Konfederasyonun üç kişilik İcra Heyeti Yönetim Kurulu Başkanı, Genel Sekreteri ve Türk — İş'e bağlı teşekküllerin seçeceği Mümessiller Heyeti üyeleri arasından tayin edilecek bir mürakıp üyeden teşekkül edecektir. İcra Heyeti daimî olarak Ankarada kalacak ve kendilerine muayyen bir tahsisat verilecektir Ayrıca Genel Sekreter kendine ücretli iki yardımcı seçecektir.

Debağ, Deri işçileri Sendikası toplantısı

Yıllık kongrede işçiler asgarî ücret bareminin tatbikini de istedi

Debağ ve deri işçileri sendikası Pazar günü Samatya Kültür ocağında yıllık kongresini yapmıştır. Kongre başkanlığına İbrahim Bilge, başkan vekilliğine Zühtü Tetey, sekreterliğe Kâzım Yavuz seçilmiştir.

Toplantıda Başkan Rahim Mumcular ve Ahmet Evkuran çalışma raporunu ve faaliyet programını okumuştur. Raporda yönetim kurulunun tenkid edilmesi ısrarla belirtilmiş ve tenkidler sayesinde cemiyetlerin gelişeceği fikri üzerinde durulmuştur. Yönetim Ku-

(Devamı 3 üncü sayfada)

Kıdem tazminatı ve bu günkü şikâyetler

Tadil edilen 13. madde ile kaybedilen haklar var !

Tekel Yaprak Tütün İşçileri Sendikası Başkanı Ali Serter bir arkadaşımıza şunları bildirmiştir:

«— 12/2/1952 tarihinde İş Kanununun 13 üncü madesini değiştiren 5868 sayılı bir kanun Meclisten çıkarılmıştır. Yalnız bu kanunda bizleri şüpheye düşüren bir noktaya işaret etmek isteriz. Kanunda gösterildiğine göre munhasıran ihtiyarlık sigortasından aylık veya toptan ödeme alabilmek gayesi ile iş akdini fesheden işçi bu fıkrada yazılı bulunan tazminata hak kazanır, ancak sigortadan aylık veya toptan ödeme akdi fesheden işçiye verilecek tazminatın hesabında işçinin 1 Nisan 1950 tarihinden evelki çalışmış süreleri nazari itibare alınır. Bu kayda göre 950 senesinden bu güne kadar geçen günler için işçi

(Devamı 3 üncü Sayfada)

Mahmutpaşa Mensucat İşçileri

İşverenler kooperatifi tenkid edildi ve Sendika Yönetim Kurulu Seçildi

Tekstil ve örme sanayii işçileri sendikasının Mahmutpaşa şubesinin Yıllık Kongresi Eminönü Halkevinde başarı ile neticelenmiştir. İşçiler, Mahmutpaşada çalışan işçilerin iztırabını belirtmiş, muamele vergisinin tadilinin bir an evvel Meclisçe kabulünü temenni etmiş, iş kanununun üç işçi çalıştıran iş yerlerine tatbiki zaruretini belirtmişlerdir. Bu arada Mahmutpaşa mensucak

(Devamı 3 üncü sayfada)

Türkiye Tekel İşçi Sendikaları Federasyonu kuruldu

Tekel Sendikaları temsilcileri ana tüzüğü kabul ettiler, seçim yaptılar

"Federasyonda vazife alanlar siyasî partilerde çalışamaz„ maddesi antidemokratik görülüp çıkarıldı

Tekel Sendikaları salâhiyetli Temsilcileri Pazar günü Tekel Bira Fabrikası işçi lokalinde toplanmış ve «Türkiye Tekel İşçileri sendikaları federasyonu»nu tesis etmişlerdir.

Onbir Tekel sendikasından Paşabahçe ispirto fabrikası işçileri sendikası federasyona girmemiştir. Cibali tütün ve sigara sanayii işçileri sendikası temsil-

(Devamı 3 üncü Sayfada)

Bu ne biçim doktordur ?

muayene etmeden hasta işçilere ilâç veriliyor

Soma, (Özel) — Sendikalı Linyik işçilerinden Mehmet Sarıca hastalanmış ve hasta kâğıdı ile doktora gitmiştir. Doktor, hastadan neresinin ağrıdığını sormuştur. Hasta: «Hiç bir tarafım tutmuyor. Yürüyecek dermanım yok» demiştir. Doktor da hasta işçiyi muayeneye lüzum görmeden 9 adet kaşe Gripol yazmıştır.

Doktor, diğer hastalara da aynı şekilde muayeneye tenezzül etmeden reçete yazmaktadır.

Tunçbilekte usulsüz işler yapılıyor

Tunçbilek, (Özel) — G. L. İ. işçilerine verilen primlerde âdil ölçüler kullanılmamaktadır.

Ayni zamanda burada bir jip ve kamyon saltanatı hüküm sürmektedir. Bir çok memurlar jip ve kamyonları ehliyetleri olmadığı halde kullanmakta ve işletmeyi zarara sokmaktadır.

Bazı ustabaşılar işçileri, memurlar da odacıları şahsî işlerinde çalıştırmaktadırlar. İlgililerin dikkatini çekeriz.

(M. Y.)

Haydarpaşalılara ev temini işi

1 inci İşletme Haydarpaşa İşçileri Sendikası, işçilerin mesken sahibi olması için arsa teminine çalışmaktadır. Sendika vilâyetle temas halindedir.

"Bir oyalama politikası karşısında bulunuyoruz„

Değirmisaz işçi Sendikası yıllık kongresinde belirtilen dilekler

Değirmisaz, (Özel) — G. L. İ. Değirmisaz İşçi Sendikasının Yıllık Kongresi 30.3.952 de yapıldı. Kongreyi Başkan Ramazan Karameşe açtı. Bunu müteakip Kongre Başkanlığına Alaettin Ertaş, ikinci Başkanlığa Hakkı Ertekin, kâtipliklere Davut Tezcan ve Rıza Palabıyık seçildiler.

İdare Heyeti, Haysiyet Divanı ve murakıp raporları okunmasından sonra tenkidlere geçildi. Ahmet Turan iş yerinde kazaya uğradığını ve sendika tarafından hakkının aranmadığını, kendisinin mahkemeye baş vurarak hakkını aldığını bildirdi. Derviş Çamköy Ankaraya giden heyetin neler yaptığının açıklanmasını istedi. Sendika Başkanı Ramazan Karameşe tenkitleri esaslı bir şekilde cevaplandırdıktan sonra İdare Heyetinin ibrası kabul edildi.

Dilekler faslında Vefa Korkmaz hariçte ailesi olanlara çocuk pirimlerinin verilmediği memurlara kâşaneler yapılacağına bunların yerine işçilere küçük çapta aile yuvası yapılmasının daha doğru olacağını, bildirdi. Ve işçi ailelerinden ilâç paralarının alınmaması temennisinde bulundu. Mustafa Orhan Umumî zam hakkındaki ihtilâfın çıkmaza uğradığnı, çocuk pirimlerinin umumî olarak tevziini, esnafların kontrolsuz olduğunu ifade etti. Bu arada söz alan Tunçbilek Sendika Başkanı Selâmi, Tunçbilek Sendikasının Değirmisaz işçilerine selâm getirdiğini, federasyona katılmanın zaruret olduğunu bildirdi.

Müteakiben söz alan Hakkı Ertekin Sendika üye kartlarına tüzü-

(Devamı 2 nci sayfada)

Arjantin işçi ataşesi gidiyor

Üç yıldan fazla bir zamandanberi şehrimizde bulunan Arjantin İşçi Ataşesi F. F. Moggia Cenubî Amerikada İşçi Ataşeliğine tayin edilmiştir. Bu bakımdan Sinyor Moggia 18 Nisan günü memleketimizden ayrılacaktır.

Sinyor Moggia'ya iyi yolculuklar dileriz.

DARILMACA YOK:

Hoş geldin Rimiform

Bir haber: Nikotinik asit, sanatoryomcuların uykusunu kaçırdı.

İkinci haber: Ölümün eşiğinde can çekişen 200 veremliye tatbık edildi, bir haftada ayağa kalktılar, ikinci hafta antrenmanlara başladılar, üçüncüde Helsinki Olimpiyatlarına takım halinde iştirâkleri...

Haber, geldi dayandı Heybeliye. Hastalar şakır, şukur. Doktorlar ihtiyatlı. Yılda kırk bin ölü veren Türkiyeye Rimiform bir kurtarıcı saltanatı ile geldi. Eşiktekinden beşiktekine kadar sokaklara döküldük. Ayak tozlarına yüz sürüyoruz.

Ya biz istidadlılar?

Muhakkak bir kaç milyonu bulan «eşiktekiler» ne olacak? Rimiformu muska yapıp boynumuza mı asacağız?

Bir defa da iş bu ilâcın «vitrinlere» ve «etiketlere» tatbikini denesek... «Fiat ayarlamaları» na Rimiform sıkarak tepkili tırmanışla yükselmeleri durduramaz mıyız?

Verem tedavisine klinikten değil, çarşıdan, pazardan başlamalı.

ŞIMŞEK

BIZE GORE:

Iki kanun, bir tasarı ve tarım işçileri

Münip Koçoğlu

Gayri menkûle vâki tecavüzün def'ine dair kanun tadili Meclisce müzakere ve kabul edilmiştir. Son zamanlarda sık sık görülen ve ekseriya kanlı vuruşmalara yol açan toprak tecavüzlerinin süratle önlenmesi ve bu çeşit ihtilâfların «adlî» mercilerden alınıp «idarî» otoritelere verilmesi sağlanmıştır.

Demokrat bünyeli hukuk devletlerinde bu işlere bakan tek hâkimli seyyar mahkemelerin olağan hale gelmesine karşılık, resen takdir salâhiyetiyle Vali ve Kaymakamlara bu işin gördürülmesi toprak ihtilâflarının ve tecavüzlerinin gittikçe genişlediği ve «Adalet» mülâhazasından ziyade «asâyiş» endişesinin yer aldığını göstermektedir.

Anti demokratik kanunları inceleyen Ilmî Komisyon «Gelir Vergisi» kanununun «tarım faaliyetlerinden elde edilen kazançları hiç bir hadle takib etmeden vergiden muaf» kılan 19. maddesini de Anti demokratik bulmuştur.

Beş yüz milyonluk Marşal ve üç yüz milyonluk Ziraat Bankası plâsmaniyle gübrelenen «tarım faaliyetlerinin» on bir milyarlık millî gelir iddiasına mesned teşkil ettiğine göre, Gelir Vergisi kanunu bu 19. maddesiyle bir «Varlık Vergisi» haline inkilâb etmektedir.

Tarım faaliyetlerinden elde edilen kazançların bugünedek görülmemiş rakamlara yükseldiği ve bilhassa Garbî Anadolunun bir «Altın devri» ni idrâkettiği her vesileyle ilân edilmektedir. Buğday ve pamukçuluğumuz dünya piyasalarında boy göstermiştir. Hâlâ «Teşvik» veya «Himaye» den bahsediliyorsa bugün madenciliğimiz, bugün yerli sanayiimiz ve hele hele müstehlik olarak işçi, esnaf ve dar gelirlilerimiz bu teşvik ve himayeyi çoktan beklemektedirler.

Nimetle külfetin âdil ölçülerini kaybetmemesi lâzım gelen «Malî Politika» vatandaşlar arasında bariz huzursuzluklara yol açmamalıdır.

Çalışma Bakanlığının «Tarım Işçileri Kanun Tasarısı» nı hazırladığını duyuyor ve kabulünü bekliyoruz. Şimdiden yollara dökülmüş binlerce «toprak ırgadları» nın 1952 yi de «Tarım işçisi» olarak idrâk edemiyeceğinden endişe duyuyoruz.

Yine «tarım faaliyetlerimizin» EMEK kısmı başı boş, başı boş değil, başı toprak ağalarına bağlı on altıncı asır kuruluşunun «ücret» politikası ile öteye beriye itilip kakılacak. Yine han odaları, yol kenarları, çardak altları dolup taşacak. Ve yine «Tarihî dram» Eylûlde kapanmak üzere başlıyacak.

Yine ekmek kavgasına gurbet türküleri kattık, sıla hasreti ümid olacak. Ve yine en mühimi elleri böğürlerinde onbinlerin dönüş yolu «çıkar yol» olarak tekrarlanacak..

Sendika kurma hürriyetinin geçirdiği mühim safhalar

Yazan: **Kemal Karpat** (Avukat)

Liberal Sendikanın ana vatanı olan Fransada «Sendika» nın geçirdiği tekâmül her bakımdan önemlidir. Bu sebeble Fransada Sendikanın gelişmesine göz atmak faydalı olacaktır.

Fransız tarihini tetkik ederken görürüz ki 1791 tarihinde Le ChaPellie kanunu ile bütün teşekküller ortadan kaldırılmıştır. Bu kanun Anayasanın tatbikini emrediyordu. O vakitki Anayasa aynı meslek gruplarına mensup vatandaşların Birlik kurmalarını yasak ediyordu. Böylece hürriyeti kayıtlandırıcı bütün teşekküllerin lağvı ile «fert» e mutlak bir hürriyet tanınmak isteniyordu. Gerçekten 18 inci asırda görülen Korporasyonlarda fert hürriyetini tahdid eden bir çok yasalar vardı. Korporasyonların bıraktığı tesir o kadar kötü idi ki her nevi teşekkülde fert hürriyetini tahdid eden bir esas görünüyor ve bu yüzden bizzat fert hürriyetine karşı geliniyordu. (Charles Crozat - Fransız ihtilâli Amme Hukuku, Ist. Teksir basımı)

Korporasyonlara karşı duyulan nefret yüzünden Fransız Anayasasının baş umdesi her nevi korporasyonu yok etmekti. Anayasaya göre aynı durumda ve aynı meslekte olan vatandaşlar müşterek menfaatları için birer nizamname yapabilecekti. Fakat kurulacak teşekküle «Sendika» denemiyecek, üstelik hiç bir kimse o teşekkülde «Başkan» veya «Genel sekreter» gibi ünvanlar alamıyacaktı. Karar verilemiyecek, defter tutulamıyacak, münakaşa edilemiyecekti (Le Chapellier Kanunu, Madde 17)

Böylece Fransada Sendika kurmak kesin surette yasak edilmişti. Fakat işçiler, meslekî teşekkül kurmaktan yasak edilmelerine rağmen 1884 yılına kadar gayri kanunî olarak çalışmışlardı. 1848 de kanunlarda nisbî bazı islâhat yapılmıştı. Bu işçileri ve aydınları tatmin etmemişti. Bu sebeple 1852 de geniş ölçüde Sendika hürriyeti müdafaa edilmiştir. 1791 ile 1884 yılları arasında Sendikalar, mukavemet ve yardım Cemiyetleri ve Sendika Kamaraları adiyle çalışabilmişlerdir. Yardım cemiyetleri, üyelerine maddî menfaatlar sağlıyordu. Mukavemet cemiyetleri ise işçi sınıfının iş şartlarını değiştirmek için faaliyet sarfetmişlerdi. Hattâ işçi lehine icabında cebre baş vurmaktan çekinmemişlerdi. Sendika kamaraları ise meslekî menfaatları müdafaa ediyorlardı.

Bu grupmanlar tamamile kanun harici olmakla beraber faaliyette bulunmalarına göz yumuluyordu. Zira her tarafta beliren ve sayısı gittikçe artan işçi teşekküllerile başa çıkmak imkânsızdı. 1868 de hükûmet, Ticaret Bakanı Fourcade de la Roquette vasıtasile Sendikalara, kanunî yasaklara rağmen müsamaha edileceğini resmen bildirmek lüzumunu duydu.

Kanunî durum bu iken efkârı umumiye ve ilmî çalışmalar sayesinde işçi menfaatlerinin daha iyi korunmasını istihdaf eden bir cereyan uyandı ve bu cereyan tesirile 25 Mart 1884 tarihinde ilk Sendika kanunu yürürlüğe girdi. 1884 tarihli kanun işçi ve işveren menfaatlerini müsavî surette nizamlamağa gayret ediyordu. Bu sendikalar husus̄î Hukuk Sendikaları olup devletle alâkası olmaksızın husus̄î şahıslar tarafından idare edilirlerdi. Sendikaların mühim karakterlerinden biri bir şahıs toplantısından ibaret olmaları ve mesleği temsil selâhiyetinden mahrum bulunmalarıdır. (André Marchal) 1884 kanunu ilk şekli ile Sendikalara hükmî şahsiyet tanımıyor, mal iktisabına hak vermiyordu.

Bu kanun, 1791 - 1884 yılları arasında cereyan eden bir çok işçi hareketlerinin korkusu içinde hazırlanmıştı. Bu arada Paris valisi Ducoux, 1851 de işçilere iş bulmak ve işçiler arasında irtibatı kurmak gayesile bir iş borsası meydana getirmişti. 1882 de belediyeler vasıtasile Marsilya, Bordeaux ve Fransanın diğer şehirlerinde iş borsaları kurulmuştu. Hepsinin de gayesi işçilere toplanmaları için bir yer temin etmek ve bu suretle mesleklerini alâkadar edecek hususlarda kendilerine malûmat vermekti.

Fransız Sendika hareketlerinde çok tesiri olan borsaların, işçi tarafından değil de belediyeler tarafından kurulmuş olmaları nazarı dikkati celbederler.

Nihayet 1901 de Cemiyetler Kanunu Fransada yürürlüğe girdi. Her ne kadar 1884 Sendika Kanunu Sendika kurma hakkını tanımışsa da aynı kanunun başka bir hükmü Sendikacıların itimatsızlığını mucip olmuştur. O hükümde Sendika kurucularının isimlerinin idarî makamlara ve savcılıklara bildirilmesi lüzumu idi. Her hangi müstakbel bir takibattan korkan sendikalar bu sebeple kanunî müsaadeye rağmen gizli çalışmakta israr etmişlerdi.

1901 Cemiyetler Kanunu gizli kurulmuş Sendikalara da mevcudiyet tanıyarak bunları kuranlara ceza vermiyor ve hattâ bu kanuna göre cemiyetin kurulması, tanınması için kâfi sayılıyor, ayrıca ilâna lüzum bırakmıyordu. Demek oluyor ki, Sendikalar 1901 Kanununun umumî ahkâmından istifade ederek daha serbest çalışabilmek imkânını elde ediyorlardı.

KONGREYE DAVET

27/Nisan/951 Pazar günü saat 13.00 de başlayıp devam etmek üzere İşletme sinema salonunda Soma Linyit İşçileri Sendikasının Yıllık Seçim Kongresi yapılacaktır. Sendika âzalarının mezkür gün ve saatte kongreye gelmeleri önemle rica olunur.

Sendika Bşk.

Oyalama Politikası

(Baş tarafı 1inci sayfada)

ğün bir kaç maddesinin ilâvesini istedi. Davut Tezcan yeni bir sendika binası yapılmasını ve kantin açılmasını temenni etti. Fahri Özdemir, Sendikanın cesaretli ve basiretli ellerle idare edilmesi lâzım geldiğini belirtti. İsmail Ozkanlı imtihanlarda sorulan sualerin çok ağır olduğundan, Sendikanın her üç ayda ihzarî toplantı tertip etmesi lâzım geldiğinden, Türkiyede çıkan bütün işçi gazetelerine Sendikanın abone olmasının doğru olacağından bahsetti. Oğuz Çelikel oylar verilirken çok dikkat edilmesini tavsiye etti. Yusuf Çelik, Hakem ve Yüksek Hakem Kurullarının vazifelerini tam yapmadıklarından bu teşkilâta işçiler aleyhine emirler verildiğini iddia ederek işçiyi alâkadar eder bütün kanunların bugünün şartlarına uygun olmadığını, işçilere lâyik olduğu kıymetin verilmediğini acı lisanla anlattı. Yusuf Çelik işçi sigortalarının başlı başına bir âlem olduğunu söyledikten sonra Sendikalar kanununun noksanlığından bahisle her türlü baskıdan âri, hür ve müstakil Sendikalar kanunu ile Grev hürriyetinin kayıtsız şartsız verilmesi zamanının artık geldiğinden, umumi hastalık kanununun Kütahya bölgesine tatbikini istedi. Sözlerine devam eden Yusuf Çelik «bir oyalama politikası karşısında bulunuyoruz. Biz şahışların değil, kanunların hakimiyetine dayanmak istiyoruz. Artık el etek öpmek zamanı geçmiştir. Dalkavukluk ve buna sebep olan usullerin yıkılması lâzımdır.» Diyerek sözlerine son verdi. Sendika Başkanı Ramazan Karameşe analık ve meslekî hastalık sigortaları kanununun noksanlığından işçiyi alâkadar eden bütün kanunların kifayetsizliğinden acı bir lisanla bahsetti.

Kongre nihayete erdi. Seçim sonunda aşağıda isimleri yazılı arkadaşların Yönetim Kuruluna seçildikleri görüldü: Ramazan Karameşe, Yusuf Çelik, Hakkı Ertekin, Kemal Koçak, Ahmet Seval, Rıza Palabıyık, Mustafa Doğan, Kemal Tezelli, Mir Ali Oğuz, vazife taksiminde Başkanlığa Ramazan Karameşe, İkinci Başkanlığa Yusuf Çelik, Kâtipliğe Mir Ali Oğuz, Muhasipliğe Rıza Palabıyık, Veznedarlığa Ahmet Seval seçilmişlerdir. Başarılar dileriz.

Ağır ve Tehlikeli işler Tüzüğü

3

Karar Sayısı: 7896

3008 sayılı kanunun 58 inci maddesine dayanılarak Çalışma ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca hazırlanmış ve Danıştay'ca incelenmiş olan ilişik «Ağır ve Tehlikeli İşler Tüzüğü» nün yürürlüğe konulması; Bakanlar Kurulunca 22/7/1948 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Ağır ve Tehlikeli İşler Tüzüğü

Madde 1 — Ağır ve tehlikeli işler bu tüzüğe bağlı cetvelde gösterilmiştir.

Bu cetvelde yazılı işlerden kadınların çalıştırılması caiz olmıyan işler (K) harfiyle ve 18 yaşına kadar (18 yaş dâhil) çocukların çalıştırılması caiz olmıyan işler de (Ç) harfiyle işaret edilmiştir.

(16) yaşını doldurmamış çocuklar işçi olarak ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılamaz.

Madde 2 — Ağır ve tehlikeli işlerde çalışan işçiler, en az altı ayda bir, müessese doktoruna ve bunun bulunmadığı yerlerde Hükûmet veya Belediye doktorlarına muayene ettirilerek sağlık durumları tesbit edilir.

İşçilerin gerek ilk işe alınmada ve gerekse ara muayenelerinde tesbit edilen sıhhi durumları sağlık sicil defter veya kartlarına kaydedilir.

Bu raporlar ve sağlık sicil defter veya kartları ilgili makamın her isteğinde gösterilmek üzere, işveren veya vekili tarafından saklanır.

İşçilerin iş yerinden alâkaları kesilmesi halinde, işçi isterse; işçi şahadetnamesiyle birlikte bu defter veya kartların bir sureti kendisine verilir ve keyfiyet şahadetnameye işaret edilir.

Madde 3 — Ağır ve tehlikeli işlerde işveren veya vekili çalıştırdığı bütün işçilerin nüfus hüviyet cüzdanlarının tam suretlerini saklıyarak bunları ilgili makamın her işteyişinde göstermekle ödevlidir.

Madde 4 — Ağır ve tehlikeli işleri dolayısiyle ilgilendirip bu tüzüğe bağlı cetvelde gösterilmiyen ve ayrı kısımlarda görülen işler bu tüzük mükümlerine bağlı değildir.

Son hükümler

Madde 5 — Bu tüzüğün uygulanışını sağlamağa ve kovuşturmağa yetkili makam veya memurların, gerekli gördüklerinde istekleri üzerine, kolluk kuruluşları, bunların görevlerini gereği gibi yerine getirmelerini sağlar.

Made 6 — Kadınlar, ay hali günlerinde genel olarak (ağır ve tehlikeli işlerde) çalıştırılamazlar. Bugünlerin sayısı üç gün olarak hesap edilir. Daha fazlası için tabip raporuna göre işlem yapılır.

Ay halinin başlangıcı işçinin ihbar tarihidir.

Madde 7 — 3008 numaralı kanunun 58 inci maddesine göre Çalışma ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca düzenlenmiş ve Danıştay'ca incelenmiş olan bu tüzüğün hükümleri Resmî Gazete ile yayımlandığı tarihten başlıyarak altı ay sonra yürürlüğe girer.

Madde 8 — Bu tüzük hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Genel olarak ağır ve tehlikeli işlere ait cetvel

18 yaşına kadar çocukların çalıştırılması caiz olmıyan işler	Kadınların çalıştırılması caiz olmıyan işler	
		I. Kömür, petrol vesair maden ihraç ve istihsali:
	K	1 — Kömür, petrol vesair maden arama ameliyeleri (yerüstü işleri)
Ç	K	2 — Kömür, petrol vesair maden arama ameliyeleri (yeraltı işleri)
Ç	K	3 — Ocaklarda kömür ve diğer maden cevherlerinin ihracı, nakli, kırılması, yıkanması ameliyeleri.
Ç	K	4 — Muhtelif usullerle kömür ve maden istihsali ve bu işler için kullanılan fırınlar, ocaklar ve benzerlerindeki ateş cüruf ve temizleme işleri.
		II. Maden sanayii:
Ç	K	5 — Her türlü metallerin ve bunların halitalarının eritme, tasfiye ve döküm işleri.
	K	6 — Metal ve halitalarının parçalanma, kesilme, dövülme, sıcak haddeleme ve preslemesi, tavlama, su verme işleri.
	K	7 — 6 ncı bentteki işlerde yardımcılık.
Ç	K	8 — Metallerin kimyevi maddelerle muamele gördükleri işler ile nikelâj, kromaj, emayaj, kalaylama gibi galvanoplâstik muameleler.
Ç	K	9 — Kurşun, civa, arsenik, kadmiyum ve emsali zehirli maddeler ve bunların zehirli mürekkebat ve halitalariyle yapılan bilûmum işler ile çinko ve mümasili mürekkebat ve halitaların ateşte yapılan işleri, bu bentteki sayılı bütün işlerin yapıldığı atölye ve kısımların her türlü çalışma ve temizleme işleri.
		III. Taş ve toprak sanayii:
Ç	K	10 — Her türlü taş ocaklarında ihraç ameliyeleriyle, kırma, yontma, kesme, öğütme, cilâlama ve benzeri işler.
Ç	K	11 — Çimento fabrikalarında, taş ocaklarında konkasör ve yağcılık, konkasör vagon deviren, minatörcü, dinamitçi, havai hat yağcısı, ekskavatörcü, çimento imalinde kalker silosu, kalsinatorcü, klinker elevatörü, kömür değirmeni, ambalâj işçisi, gezer vinç, atelyede kaynakçılar, santralda külcü, duvarcı ve tamirci, tahmil ve tehliyedeki işçiler, bakımda su kulesi, baca boya ve tamiri, gezer vinç yolları, kanalizasyon işleri.
Ç	K	12 — Kireç ve alçı imâli ve bunları öğütme ve eleme işleri.
		13 — Kiremit, tuğla, ateş tuğlası ve benzerlerinin imâline ait işler.
Ç	K	14 — Kiremit, tuğla, ateş tuğlası ve benzerlerinin imâline ait kapalı yerlerde yapılan işler.

—Devamı Gelecek Sayıda—

Garson ve benzeri işçilerin hizmet karşılıkları hakkında kanun

Çalışma Bakanlığı «Garson ve Benzeri İşçilerin Hizmet Karşılıkları Hakkında Kanun» tasarısı hazırlamıştır.

Bu tasarı yakında Büyük Millet Meclisinde görüşülecektir. 17 maddelik bu tasarının tam metnini aynen bildiriyoruz:

İşçilerin bu tasarı hakkındaki görüşlerini Sendikalarına bildirmeleri kendi menfaatleri icabıdır.

Madde 1 —

Otel, pansiyon, lokanta, kahvehane, gazino, açıkhava lokanta ve gazinosu, çalgı salonu, bar, dans salonu, kulüp, oyun salonu, birahane, içki salonu ve benzeri yerlerde içki verilen ve mahallinde istihlâk edilmek üzere her türlü yiyecek ve içecek satılan yerlerde bahşiş usulünün uygulandığı müesseselerde işveren veya işveren vekili tarafından servis karşılığı garson ücreti veya sair namlarla müşterilerin hesap pusulalarına mecburî bir yüzde ilâvesi suretile veya sair şekillerle alınan paraların ve servis karşılığı olarak kendi arzusu ile, müşteri tarafından işveren veya işveren vekiline bırakılan veya bu kimselerden birinin nezdinde yahut da bunlardan birisinin nezareti altında bir araya toplanan bütün paraların işveren veya işveren vekili tarafından bu kanuna dayanılarak çıkarılacak tüzükte gösterilen işçilere bahsi geçen tüzükte yazılı esaslara uygun olarak aynen ve tamamen ödenmesi mecburidir;

İşveren veya işveren vekili yukarıki fıkrada bahsi geçen paraların kendi tarafından alındığını ve aynen ve tamamen işçilerine dağıtıldığını bu kanunda gösterilmiş bulunan esaslar dairesinde tevsik etmek mecburiyetindedir.

Madde 2 —

Servis karşılığı olarak müşteriler tarafından verilen paralar hesap pusulalarına bir yüzde ilâvesi suretile alınmakta ise, işveren veya işveren vekili hususî bir defter tutmak suretile hesap pusulalarının muhteviyatını ve bu pusulalar üzerinden servis karşılığı olarak tahakkuk ettirilen yüzdeleri, günü gününe, buraya işlemek mecburiyetindedir.

Bu defterin 5 yıl müddetle saklanması mecburidir.

Deftere geçirilen her hesap pusulasının yanına bu hesabın hangi kısım, salon, oda veya masaya ait bulunduğu da işaret edilmek suretile, ilgili işçilerin bu pusulaların nereye ait bulunduğunu kolayca kestirmeleri imkânı temin olunur.

İşveren veya işveren vekili, deftere geçirdiği hesapların asıllarına uygun olduğunu kendi mes'uliyeti altında olarak tasdik eder.

Bu defter, işyerinden dışarıya çıkarılmaz; mümessil işçi veya bunun bulunmadığı hallerde işçiler tarafından seçilmiş bir temsilci, her iş günü sonunda, hesap neticelerinin kendisine bildirilmesini istiyebilir. İşveren veya işveren vekili ile mutabık kalınmak suretile hesapların bildirilmesini isteme daha uygun bir zamana bırakılabilir. Ancak bu devre hiçbir suretle bir aydan fazla olamaz.

Her tediye devresi ile ilgili hesap pusulaları o devreye ait paraların işçilere ödenmesinden itibaren bir ay müddetle işveren veya işveren vekili tarafından saklanır. Bu pusulaların tetkik ve muayenesinde Borçlar Kanununun 323 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükmü kıyas yolile tatbik olunur.

İşveren veya işveren vekili, her tediyeden evvel, bu maddede bahsi geçen deftere, taksim hakkından faydalanan her işçinin isminin karşısına, servis karşılığı olarak alınan paralardan veya bir araya toplanan bahşişlerden bu kanun gereğince o işçiye düşen payın miktarını kaydeder. Bu kayıt işçi mümessillerinden birisi veya bunun bulunmadığı yerlerde işçiler tarafından seçilmiş bir temsilci tarafından tasdik edilir.

Madde 3 —

Müşterilerin kendi istekleri ile ve arzu ettikleri miktarda bahşiş bırakmaları halinde, işveren veya işveren vekili müşteriden doğrudan doğruya bahşiş alanlar hakkında bu bahşişlerin müşterek bir hesaba yatırılması mecburiyetini vazetmiş ise veya bu paraları bilâhare, işçiler arasında dağıtmak gayesile bizzat bir araya toplamakta ise, müşteriler tarafından bahşiş olarak bırakılan paranın tamamı iki ayrı kilit taşıyan müşterek bir kasaya konulur, kasanın anahtarlarından birisi işveren veya temsilcisinde, diğer anahtar da işçi mümessilinde veya bunun bulunmadığı yerlerde, işçiler tarafından seçilmiş olan temsilcide bulunur.

Madde 3 —

Her iş günü sonunda iki taraf kasayı açarak muhteviyatını birbirlerinin önünde sayarlar. Kasa mevcudü hususî bir deftere kaydolunacak bu defter, her yeni kayıtta, taraflarca imza olunur. Toplanmış bulunan para, hak sahipleri tarafından hemen o gün dağıtılamıyacaksa, bu meblâğ, dağıtma tarihine kadar, işveren veya vekili tarafından saklanır.

Madde 4 —

Hilâfına mukavele şartı mevcut bulunmadıkça, servis karşılığı olarak alınan paraların veya bir araya toplanan bahşişlerin taksimine iştirâk hakkına malik bulunan işçinin çalışamadığı günler taksim sırasında nazara alınmaz.

Madde 5 —

İşveren veya işveren vekili, bu kanuna dayanılarak çıkarılacak tüzüğe göre taksime iştirâk hakkına malik olan bir işçiyi işe alırken o iş yerinde carî bulunan taksim şartlarını işçiye bildirmek mecburiyetindedir.

Taksim şekilleri üzerinde değişiklikler yapmak isteyen işveren veya işveren vekili bu değişiklikleri bir iş haftası evvelinden işçilere bildirmekle mükelleftir.

Bu maddede yazılı bulunan mecburiyet ve mükellefiyetin işveren veya işveren vekili tarafından yerine getirilmiş olduğu ancak şu şekilde tevsik ve isbat olunabilir:

a — İş yerinin iş kanununa göre muteber sayılan tasdikli bir iş yönetmeliği mevcut ise, işe girecek işçiye bu iş yönetmeliğinin o iş yerinde carî bulunan taksim şekillerine ait kısmının okunularak işçiden bu taksim şartlarını kabul ettiğine dair bir imza alınmış olması;

b — İş yerinin bir iş yönetmeliği mevcut değilse, işveren veya işveren vekili tarafından hazırlanıp imza edilmiş bulunan ve o iş yerinde carî olan taksim şekillerini gösteren bir yazının altında işçinin bu şartları okuyup kabul ettiğine dair imzası bulunması;

c — İş yerinde carî bulunan taksim şekilleri, bu kanuna dayanılarak çıkarılacak tüzükte gösterilen esasların haricine çıkarılmamak şartı ile, işveren veya işveren vekili tarafından değiştirilmek istenildiği takdirde, tatbiki düşünülen yeni taksim şeklinin işveren veya işveren vekilinin imzasını taşıyan bir yazı halinde, bir iş haftası evvel işçilere bildirilmiş olduğuna dair işçilerden imza alınmış bulunması.

Madde 6 —

Bu kanunun birinci maddesinde yazılı bulunan bahşişlerle servis karşılığı olarak alınan paraların (15) inci madde gereğince çıkarılacak tüzükteki esaslar ve nisbetler dairesinde o tüzükte hak sahibi olarak gösterilen kimselere tam olarak ödenmesi mecburîdir.

İşçiye, yukarıki fıkrada bahsi geçen paralardan başka ayrıca bir ücret verilmekte ise, bu ücretin de işçiye tam olarak ödenmesi mecburîdir. İşçiye sabit bir ücret verildiği takdirde, servis karşılığı olarak alınan paraların veya müşterek bir hesapta toplanan bahşişlerin işçinin sabit ücreti ile karşılaştırılması caiz değildir. Bu gibi paralar sabit ücretin yerine ikame edilemez. Şu kadar ki, hesap puslalarındaki masraf mikdarı ile birlikte ve bu mikdarlarla mütenasip olarak müşteriden alınıp, bilâhare, bu kanunla mevzu usuller dairesinde hizmet erbabına dağıtılan paralar da ücret sayılır.

Madde 7 —

Birinci maddede gösterilen iş yerlerinde çalışan işçilere ücretlerinden, tazminat karşılığı olarak, işveren muvakkaten bir mikdar alakoyabilir. Bu hususta 3008 sayılı İş Kanununun 22 nci maddesi kıyasen uygulanır.

Tazminat kesintilerinin mahsup icrasını gerektirecek bir zarar iras etmeksizin işten çıkan veya çıkarılan işçiye aynen iadesi mecburîdir.

Tazminat karşılığı olarak muvakkaten alıkonulan meblâğdan mahsup yapılması zarureti hâsıl olduğu takdirde, işçi talep ederse, işveren veya işveren vekili kendisine mahsubun hangi esaslar dairesinde yapıldığını izah etmeğe ve buna ait hesaplarla fatura ve sajre gibi belgeleri ibraza mecburdur.

Tazminat karşılığı olarak alıkonulan paradan ancak işçi tarafından iras edilen zarar için mahsup icra olunabilir.

Madde 8 —

Yukarıki maddede bahsi geçen tazminat kesintisi, işveren veya işveren vekili tarafından işçinin muhafazasına tevdi olunan muhtelif eşya ve malzemenin zıyaı veya hasara uğraması halleri için de karşılık teşkil eder. Bu husus için işçi ücretlerinden ayrı ve munzam bir tazminat karşılığı kesilemez.

Madde 9 —

7 ve 8 inci maddelerin tatbikinde işçiden aranılacak ihtimam derecesi, işveren veya işveren vekiline ait eşya ve malzeme hakkında işçinin kendi malına karşı göstereceği dikkat ve ihtimamdır.

Madde 10 —

Bu kanun, muhtelif hükümlerin tatbiki işçi kazançlarının daha aşağı hadlere indirilmesi için sebep tutulamaz.

Madde 11 —

Bu kanun hükümlerine muhalif bulunan sözleşme şartları hükümsüzdür.

Madde 12 —

Bu kanunun 1, 2, 3, 5, 6, 7 ve 8 nci maddeleri ile konulmuş bulunan mecburiyet ve mükellefiyetlere ve bu kanunun tatbiki için çıkarılacak tüzükte yazılı usul ve şartlara riayet etmiyen işveren veya işveren vekili hakkında iki yüz elli liradan aşağı olmamak üzere hafif para cezası hükmolunur.

Madde 13 —

Bu kanunun 10 uncu maddesine muhalif hareket eden işveren veya işveren vekiline, işçi kazançlarının daha aşağı hadlere indirilmesinden dolayısiyle işçilerin uğradıkları zararın iki misli tutarında hafif para cezası hükmolunur.

Madde 14 —

Bu kanunun Birinci madde-14 ncü madde, hazırlanacak tüzükteki hususları belirtiyor:

«— Bu kanunun Birinci maddesinde yazılı bulunan bahşişlerle servis karşılığı olarak alınan paraların hangi işlerde çalışan işçilere tahsis olunacağı, bu paraların bu işçilere hangi şartlar ve nisbet dahilinde ve ne suretle dağıtılacağı, bu kanun hükümlerine tâbi müesselerin ne gibi servisler kurabilecekleri, bu servislerin bahsi geçen paraların tevziinde ne nisbette hisse alacakları ve bu kanunun tatbik tarzı ile ilgili sair hususlar. tanzim olunacak bir tüzükte gösterilir.

Madde 15 —

3008 sayılı İş Kanununun 5518 sayılı kanunla değiştirilmiş olan ve işverenler tarafından garson ücreti, servis bedeli veya diğer namlarla müşteriden alınan paraların asgarî ücretin hesabında nazara alınmıyacağına dair bulunan 32 nci maddesinin son fıkrası kaldırılmıştır.

Madde 16 —

Bu kanunun 11, 12 ve 14 üncü maddeleri neşri tarihinde, diğer maddeleri ise neşrinden bir ay sonra yürürlüğe girer.

Madde 17 —

Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.»

Tekel işçi sendikaları

(Baştarafı 1 incide)

cileri de formaliteleri tamamlıyamadıkları için federasyona girememiş, bir hafta mühlet istemiştir.

Federasyon anatüzüğünün 47 nci maddesi «Anti demokratik» telâkki edilerek kaldırılmıştır. Bu madde şudur: «Federasyon Başkanı, ikinci başkanı, idare, mürakabe heyeti üyeleri ile haysiyet divanı, icra komitesi ve federal büro üyeleri hiç bir seçimde siyasî partilerin namzetliğini kabul etmezler ve edemezler, hiç bir partide, grupta veya siyasî toplulukta faal vazife alamazlar. Aksi takdirde müstafi sayılırlar.»

Bu maddenin kaldırılmasından sonra anatüzük kabul edilmiş ve yönetim kurulu seçilerek vazife taksimi yapılmıştır.

Tekel federasyonu başkanlığına Yusuf Öner, genel sekreterliğe Seyfi Demirsoy, başkanvekilliğine Salih Timurtaş, Veznedarlığa Mehmet Çelemoğlu, muhasipliğe Rüstem Cand.., üyeliklere Naci Kurt, Mazhar Morova, Basri Karagöz ve Ali Sertel seçilmişlerdir.

İdare heyeti, federasyonu Ağustosa kadar idare edecek ve Ağustosta ilk genel kurulunu toplıyacaktır.

Kurucu heyet bugün vilâyete müracaat ederek anatüzüğü verecek ve federasyonu tescil ettirecektir.

Federasyona başarılar diler, yönetim kuruluna seçilenleri tebrik ederiz

Kıdem tazminatı

(Baş tarafı 1 inci Sayfada)

bir hak alamıyacak demektir, ayni muamele yapılacak olursa kanunun bugün için işçiye zararlı olacağına kanaat getirmek lâzımdır. Halbuki bu kanunun değişmesinde biz işçiler çok şeyler beklerdik. Askere giden bir işçi bu hakka sahip olduğu gibi evlenmek isteyen ve uzun zamandan beri çalışmış bir kadın işçiye de bunun teşmilini arzu ederdik. Kanunda sarahat olmadığına göre 17 yaşında işe başlıyan bir kadın işçi 27 yaşında evlenmeye kalkarsa bunun hakkının ne olacağını bir türlü bilememekteyiz.

Bizim kanaatimize göre, işçi ister asker olsun, ister evlensin üç seneyi çalıştıktan sonra tazminatını alabilmelidir. 5868 sayılı kanunda buna dair bir sarahat olmadığı gibi kafamızda istihamlar belirmektedir.»

Debağ deri

(Baştarafı 1 inci sayfada)

rulunun üstün faaliyeti yüzünden hiç bir tenkit yapılmamıştır. Ancak işçiler asgarî ücret baremi-nin tatbikini istemiş, bazı işverenlerin işçi yevmiyelerinden kırpıntı yapmalarını tenkid etmiş federasyon ve konfederasyon hakkında izahat istemişlerdir. Kongrede debağ, deri ve ayakkabı işçileri federasyonunun kurulmasına ve konfederasyona katılmasına karar verildikten sonra İsmail İnan ve Mehmet İnhanlı birer konuşma yapmış, federasyonun ve konfederasyonun faydalarını anlatmıştır.

Müteakiben yeni yönetim kurulu için seçim yapılmıştır. Seçimi kazanan işçileri ve aldıkları oy mikdarını yazıyoruz:

Rahim Mumcular (86), Mustafa Pekin (81), Kostantin Karalidis (58), Emin Bastoncu (57), Ahmet Evkuran (45), Salih Demirtaş (41), Kâzım Edin (35)

Hepsine başarılar dileriz.

Mahmutpaşa

(Baş tarafı 1 inci Sayfada)

iş verenleri kooperatifinin işçilere ve sendikaya karşı takındığı tavır ve yaptığı muameleler acı acı bildirilmiştir.

Yapılan seçimlerde şu işçiler yönetim kuruluna girmişlerdir: İsmail Tuğtekin, Akif Üredi, Muammer Özerkan, Hasan Karakuş, İhsan Tarhan, Salahaddin Tuğhaslı, Enver Küçük, Mazhar Yaylâlı, Ali Kurtuluş, Fethi Yeşildağ, Yusuf Uyur.

Hepsine başarılar dileriz.

Fakir Hastalara Yardım Cemiyeti Nizamnamesi

MADDE 1 — İsim: Fakir hastalara yardım cemiyeti,

Genel merkezi: İstanbul (Beyazıt Sırmakeş Han No: 30)

MADDE 2 — Gaye: Cemiyetimiz, fakir, kimsesiz, hasta vatandaşlara bütün imkânlardan istifade ile, doktor, ilâç, iaşe ve barındırma gibi her bakımdan yardım ederek, onları tekrar Cemiyete sıhhatli vatandaşlar olarak kazandırmak ve ilk fırsatta hususı bir hastahane açmak gayesi ile kurulmuştur.

MADDE 3 — Cemiyete giriş: Medenî haklara sahip, 18 yaşını doldurmuş bulunan her vatandaş Genel Merkez İdare Heyeti kararı ile üye olur.

MADDE 4 — Çıkış: İstifa edenler, veya her hangi bir sebeple cemiyete faydalı olamıyacağı anlaşılanlar Genel Merkez İdare Heyeti kararı ile Cemiyetten çıkarılır.

MADDE 5 — Genel Merkez İdare Heyeti, nizamnameye göre yapılacak işleri onaylar. Lüzum gördüğü yerlerde cemiyetin şubelerini açmağa, teftiş ve mürakabeye, lüzumunda haklarında kanunî kovuşturma yapmağa ve lâğvetmeğe, yetkilidir.

MADDE 6 — Bütün teşkilât Genel Başkanlığa karşı sorumludur.

MADDE 7 — Genel Başkan, birinci umumî kongreye kadar, Cemiyetin menfaati, selâmeti ve bekası namına İdare Heyeti dahil teşkilâtta dilediği değişikliği yapar ve İdare Heyeti kadrosunu yükseltebilir.

MADDE 8 — Kongreler: Şube kongreleri her sene, münasip aylarda, Genel kongre ise 4 senede bir toplanır.

A — Şubeler Genel kongre için ikişer delege gönderirler. Bu delegeler kongrelerde seçilir.

B — Kongreler, Cemiyetler kanununun 21, 22, 23, 24, 25, 26 ve 27 maddelerine göre yapılır.

C — Kararlar mecvut üyenin ekseriyeti ile verilir. Her üyenin bir oyu vardır.

Ç — Alınan kararlar, gazetelerle ve diğer vasıtalarla üyelere tebliğ olunur.

MADDE 9 — Kongre gündemleri, Genel Merkez İdare Heyeti tarafından hazırlanır.

MADDE 10 — Genel Merkez İdare Heyeti lüzum gördüğü zaman kongreyi toplantıya çağırabilir.

(Devamı Gelecek Sayıda)

İŞÇİ HAKKI
Haftalık Siyasî Müstakil Kültürel Gazete
Gönderilen yazılar geri verilmez.
★
ILAN TARIFESI

Yıllık abonesi	520	kuruş
Altı aylık	260	»
Başlık	20.00	lira
Resmî ilânların bir santimi:	2.00	»
Kongre ilânları	7.50	»

Doğum, nişan, düğün ve ölüm ilânlarından hiç bir ücret alınmaz.
Dizgi ve Baskı: Son Telgraf Matbaası

İşçi deniz tarifesi ve Haydarpaşa işçileri

1 inci İşletme Haydarpaşa İşçileri Sendikası, Haydarpaşa kısmında çalışan işçilerin «işçi deniz tarifesi» nden faydalanmalarını istemektedir.

İlgililerin dikkat nazarını çekeriz.

Büyük Hikâye

Bereketli Topraklar Üzerinde Yaşıyoruz

Tefrika No. 10 **Yazan: Rüştü CEYHAN**

—Geçen Sayıdan Devam—

«Niren olursa.. Hatça bekiiyor.»

Amele çavuşu hafriyat amelesinin oraya giderken, Ömer Zorlu karısına çıkıştı:

«Kız sana bin kerre söylüyok, bu dümbük herifnen ağız ağıza virme diye.. Ne dimeye konuşuyon onnan?»

«Ben konuşmadım...»

«Gördüm kız.. İtin eniği.. Su dökerken gordüm de, yarı buçuk kalktım ta!»

«Geldi, nâpiym?»

«Ağzına iti sıçırdırım ha! Dölek dur, başımı derde sokma benim..»

IŞE KADIN KARIŞTI

Amele çavuşu, hafriyat amelesinin başında dikilen Taşeronun yanına sokuldu:

«Omar'dan para istedi!» dedi.

Ne parasu?»

«Kapıt bezi ne alacağmış..»

«Sonra?»

«Yok dedi Omar..»

«Kaç para istedu?»

«On, on beş..»

Onlerinde, kazma sallarken, konuşulanlara kulak veren Iflâhsızın Yusuf, amele çavuşunun dikkatine çarptı, çavuş bir tekme salladı:

«Kerhanacı oğlu karhanacı! Bizi dinliyor.. İşine baksana..»

Taşeron şoförün karısına taraf gitti.

Şantiye şoförünün karısı, otuzluk bir kadın, barakanın penceresi önündeki bir gaz sandığı üzerine oturmuş, bacak bacak üstüne atmış, ipek çorabının tel kaçığını dikiyordu Esmer, fakat tombul bacakları, yukarılara kadar görünüyordu. Taşeron içeri girdi. Kadın aldırış etmedi. Adam gitti kerevete sırtüstü uzandı. Şoförün karısını uzun uzun tetkik ettikten sonra:

«Açtun mi?» dedi.

Şoförün karısı cevap vermedi. Taşeron tekrarladı:

«Oyle mi? Hatice.. Açtun mi da?»

«Neyi be?»

«Döğeceğum, oldüreceğum.. Ne dedum sa?»

«Kız vakıt olmadı kız.. Evli kadın.. Omer it gibi şüpeleniyor.»

«Yalan soyliyersun, istemiyersun, kıskanıyersun..»

«Teh, kıskanıyormuşum... Bulunmaz Hint kumaşısın da..»

«Ya ne deyi açmıyersun?»

Bu sırada şoför girdi.

«Yahu Rıza ben de seni arıyordum... dedi. Yirmişer liradan müşteri buldum, dört torba istiyorlar. Seksen yapar.. Bu Pazar sendeyiz yâni, anlamam!»

ÇIMENTO KARABORSASI

Şoför cıva gibi bir delikanlıydı. Karısına döndü:

«Kız kalk şurdan iki fincan kahve yap ta içelim!»

Kadın omuz silkti:

«Biz çarşıya gideceğiz Fatma ile.. Kendin pişir...»

Bacak değiştirdi, öbür çorabının tel kaçığını dikmeğe başladı Şoför:

«Bu sefer avantamı isterim ha Rıza, bak.. Anlamam!»

Taşeron cevap vermedi. Şoföre, karısını gözüyle işaret etti:

«Yapsun gönlumu, alsin canimu da!..» dedi.

Şoför karısının omuzunu dürttü:

«Duydun mu kız? Ne diyor, bak...»

Kadın omuz silkip işine devam etti.

Amele çavuşu girdi:

«Rıza usta, dedi, Neşat bey geldi!»

Taşeron sıçradı, beyaz şapkasını alıp fırladı. Amele çavuşu da çıktıktan sonra, şoför, karısına:

«Kız, dedi, ne demeye hasbi geçiyorsun?»

«Aman be, sen de...»

«Çimentolara yirmi beşerden buldum müşteriyi, açıktan yirmi kâğıdımız var orda.. On da nasıl olsa Rıza'dan koparırım, etti otuz.»

Kadın güldü:

«Bana ne alacan?»

«Seni, beni var mı kız? Sen kim, ben kim?»

«Oyle ama, olsun.. Bir ipek çorap alacan mı?»

«Alacam..»

«Söz mü?»

«Söz ama, şu işi yap...»

«Ne işini be?»

«Şu Fatma'yı. Lazoğlu bildiğin gibi değil, tam tutuşmuş... O bahaneyle yapışırız üçüne beşine.»

«Nâpiym?»

«Deli!»

«Sensin.»

«Niye yapmıyorsun?»

«Oööööf!!!»

Amele çavuşu tekrar geldi:

«Mustafa, Neşat bey çığrıyor seni..»

Şoför fırladı. Amele çavuşu şoförün karısiyle yalnız kalınca:

«Eeeh, Hatça... dedi, dimek böyle?»

Kadın sertce baktı:

«Neyle?»

«Herkese şapur şupur...»

«Oşt.. Kara it!»

Amele çavuşu kadının kolunu tuttu, kıvırmağa başladı.

«Bırak kolumu, dedi kadın, bırak. Vallahi gider Neşat beye söylerim, bırak!»

«Dün öğlende.. Çakarsın ya?»

Kadın meraklandı. Altları morarmış, iri, siyah gözleriyle amele çavuşuna baktı:

«Neyi çakarım?»

Amele çavuşu göz kırptı:

«Kâtibin odasında.. Kâtiple...»

«Nolmuş?»

«Ben kâtibin odasının altındaydım.. Çimento çıkarıyordum. Tekmil tasladım sizi..»

«Tasladın mı? Tuh. Tasladın da noldu?»

«Hiç.. Herkese şapur şupur, bize gelince...»

«Sen de adam ol da..»

«Adam değil de konşuyun kırığımıyım kız?»

(Devamı Var)

Nilüfernatun İlkokulu öğrencilerini Koruma ve Yetiştirme Derneğinin Tüzüğü

Madde 1) Derneğin adı, Nilüferhatun İlkokulu Oğrencilerini Koruma ve Yetiştirme derneğidir. Merkezi İstanbul olup Şubesi yoktur. Adresi Nilüferhatun İlk okuludur.

Derneğin Mevzuu ve gayesi:

Madde 2) Nilüferhatun İlkokulunda tahsil görmekte olan okurlara:

A — Tahsil ve terbiyeleri hususunda gelişebilmeleri için gerekli imkânları hazırlamak.

B — Okul-Aile Birlikleri Yönetmeliği mucibince:

1 — Yoksul ve muhtaç öğrencilere yemek yedirmek, giyim ve ders levazımı temin etmek.

2 — Okul binası, öğrencilerin sıhhati, terbiye ve tedrisleriIe alâkalı inşaat, tamirat, tesisat vücuda getirmek ve mevcutları idame ve islâh eylemek.

3 — Öğrencilerin ruhî ve kültürel gelişmelerini temin gibi esaslı vazife ve hizmetlerin ifasile mükellef olan Okul-Aile Birliğine bu hedefine ulaşmasını teshil ve temin edecek yardımlarda bulunmak ve birlik ile tam, devamlı ve ahenkli bir işbirliği kurmaktır.

Madde 3) Derneğin müessis âzalarının ad ve soyadları, meslek ve sanatları, ikametgâhları ve tabiiyetleri aşağıda gösterilmiştir:

Derneğe giriş ve çıkış şartları:

Madde 4) Derneğin aslî ve fahrî olmak üzere iki türlü âzası vardır, Muayyen aidatı vermeği taahhüt eden kimselere asli âza denir. Derneğe maddî ve manevi yardımları dokunanlar İdare Hey'eti kararile fahrî âzalığa kabul edilebilirler. Fahrî âza olabilmek için bu kimselerin muvafakati şarttır. Fahrî âzaların isimleri şeref defterine kaydolunur.

Azâlığa giriş şartları:

Madde 5) Derneğe aslî âza olabilmek için:

A — 18 yaşını doldurmuş oimak,

B — Medenî hakları istımale ehil olmak,

C — Fena bir şöhret sahibi olmamak lâzımdır.

İstekliler usulü dairesinde hazırlanmış olan talepnameyi doldurarak İdare Hey'etine verirler. İdare Hey'etince yapılan tetkikat neticesinde isteklinin Derneğe duhulüne mâni bir hali görülmediği takdirde İdare Hey'etinin kararile âzalığa kabul edilir ve keyfiyet yazı ile kendisine bildirilir. Kabul edilmeyenler, İdare Hey'etinin bu kararına karşı kongreye müracaat edebilirler. İdare Hey'etinin red kararında esbabı mucibe zikrine lüzum yoktur.

Azalıktan çıkmak ve çıkarılmak:

Madde 6) Azalıktan ayrılmak isteyenler ilişikleri varsa bu ilişiklerini kesdikten sonra istifalarını yazı ile Idare Hey'etine bildirirler.

Madde 7) Azalardan her birinin Dernek içinde veya dışında âzalığı ile gayri kabili telif kötü hareketleri görüldüğü takdirde İdare Hey'eti cemiyete devamdan meneder. Bu men keyfiyeti ilk Kongreye kadar devam eder. Ve keyfiyet bir raporla kongreye bildirilir. Bu hususda nihaî karar Kongrenindir ve karar kat'idir.

Kongrenin Kuruluşu ve âzaların temsil hakkı:

Madde 8) Kongre Derneğe kayıtlı âzalardan terekküp eder. Her âzanın bir rey hakkı vardır. Rey verebilmek için Kongrede hazır olmak şarttır. Kongreyi Dernek Reisi açar. Yoklama neticesinde müzakere nisabının mevcut olduğu anlaşıldıktan sonra kongreye bir Başkan ve bir Asbaşkan ile iki Kâtip seçilir.

Yıllık adi toplantı:

Madde 9) Kongre her sene Ekim ayının ilk on beş gününde toplanır. Müzakere ruznamesile toplantının gün ve zamanı Idare Hey'etince kararlaştırılır.. Bu toplantı Mahallî Gazete ile en az üç gün evvel ilân edilir. Toplantı günü Hükûmete bildirilir. Umumî hey'et yalnız ruznameed olanları müzakere eder. Ancak mevcut âzanın en az yirmi de birinin isteği ile müzakeresi istenilen maddeler ruznameye ithal olunur. Kararlar mevcut âzanın ekseriyetile verilir.

Madde 10) İdare Hey'etince görülecek lüzum üzerine veya Derneğe kayıtlı âzanın en az beşde birinin talebi üzerine Kongre İdare Hey'etince fevkalâde olarak toplantıya çağrılır.

Haysiyet Divanı:

Madde 11) Kongre İçtimaında İdare Hey'etince seçilecek âzanın hüviyetlerile ana nizamnamede yapılacak değişikliklerin bir hafta içinde o yerin en büyük Mülkiye Amirine bildirilmesi mecburidir.

Kongrenin vazife ve salâhiyetleri:

Madde 12) A — İdare Hey'etince hazırlanan bütçeyi müzakere ve lüzum gördüğü tadilâtı yaptıktan sonra tasdik etmek,

B — Eski İdare Hey'etinin hesapları hakkında mürakiplerin raporlarını tetkik etmek,

C — İdare Hey'eti âzalarını ve yedeklerini mürakiplerini ve haysiyet divanı âzasını seçmek,

D — Derneğin malî ve idarî hususları hakkında gerek resen ve gerekse İdare Hey'etinin teklifi üzerine kararlar ittihaz etmek,

Ekseriyet Nisabi:

Madde 13) Kongrenin müzakere ve karara varabilmesi için kayıtlı âzanın yarısından bir fazlasının içtimada hazır bulunması şarttır. Bu nisab temin edilemediği takdirde toplantı günü en fazla bir hafta sonraya tâlik edilir ve 9 uncu madde mucibince ilân olunur. Bu ikinci toplantıda bulunan âza sayısı her ne olursa olsun Kongre müzakere ve karar ittihazına salâhiyettardır.

İntihapların şekli:

Madde 14) İntihapların açık veya gizli yapılması kongrenin kararına bağlıdır. Yalnız İdare Hey'eti yedekleri ve mürakiplerin ve Haysiyet Divanının âzasının seçimi gizli yapılır.

Ana Nizamnamenin tadili:

Madde 15) Nizamnamenin tadili ve hakkı kongreye aittir. Bu tadil 9 ve 13 üncü maddedeki ahkâma göre yapılır.

İdare Hey'eti:

Madde 16) İdare Hey'eti yıllık kongrede mevcut âzalar arasında beş kişiden ibaret olmak üzere seçilir. Sırasile en çok rey alan.... kişi de yedek âza olarak seçilir. İdare Hey'etinden ayrılan olursa sırasile yerine yedekden biri geçer. Yedekden de geçenler dahil olmak üzere istifa veya her hangi bir sebeple İdare Hey'eti.... den aşağıya düşerse Kongre içtimaa çağrılır ve yeniden seçim yapılır.

İdare Hey'etinin kurulması:

Madde 17) İdare Hey'eti aralarında bir Başkan, bir Umumî kâtip olmak üzere iki kâtip, bir Muhasip seçerler.

A — Başkan resmî ve hususi işlerde Derneği temsil eder İdare Hey'eti toplantılarına riyaset eder. Bilahara İdare Hey'etinin tasvibine arzedilmek üzere ve kabul edilmediği takdirde cebinden ödemek şartile 50 liraya kadar sarfa mezundur.

B — Umumî katip Derneğin yazı işlerini idare eder. Başkan bulunmadığı takdirde ona vekâlet eder.

C — Muhasip Derneğin hesaplarını tutar. Varidatı muntazam tahsil eder. Toplanan paraları Derneğin Bankadaki hesabına yatırır. Bankadan para çekilebilmesi için Başkanın da imzası şarttır. Muhasip yanında 50 liradan fazla para bulunduramaz. Fazlasını yirmi dört saat zarfında Bankadaki hesaba yatırmağa mecburdur.

Madde 18) Reisin istifası halinde yedekden bir kişi alınmak suretile İdare Hey'eti aralarında reisi seçer.

Idare Hey'etinin müddeti:

Madde 19) İdare Hey'eti her sene yeniden seçilir. Evvelce seçilmiş olanların tekrardan intihabı caizdir.

Mürakabe Hey'eti:

Madde 20) Kongre tarafından 3 kişi olarak seçilir. Bunlar da aralarında bir Reis intihab ederler.

Mürakabe Hey'etinin vazife ve salâhiyetleri:

1) Derneğin hesaplarını senede üç defadan az olmak üzere gayri muayyen zamanlarda tetkik etmek,

2) Tetkikatın neticelerini bir raporla Kongreye bildirmek,

3) Tetkikat neticesinde Derneğin hesaplarında bir suiistimal görürse derhal Kongreyi içtimaa çağırmak,

İdare Hey'etinin vazife ve salâhiyetleri:

Madde 21) A — Bütçenin ihzarı ve Kongrece tasdik edilen bütçenin tatbiki,

B — Cemiyet âzalığına talip olanların taleplerini tetkik ve karara rapt,

C — Dernek nizamnamesinde yazılı gayelerin elde edilebilmesi için lüzumlu sair idarî kararları almak ve tasdik etmek,

İdare Hey'etinin içtimaları:

Madde 22) İdare Hey'eti adiyen on beş günde bir toplanır. Lüzumu halinde Başkanlıkça âzalar evvelden haberdar edildiği takdirde fevkalâde olarak toplantıya çağrılabilir. Mazeretsiz olarak üç toplantıya gelmeyen Hey'et kararile müstağfi addedilebilir. Ve keyfiyet Reis tarafından kendisine bildirilir.

Haysiyet Divanı:

Madde 23) Haysiyet Divanı Genel Kurul tarafından bir sene müddetle ve üç kişiden az olmamak üzere gizli oyla seçilir. Azalara taalluk eden konuları müzakere eder ve karara bağlar. Bu kararlara karşı Genel Kurula itiraz edebilir. Kongrenin kararı kat'idir. Bu suretle kat'ileşen kararlar İdare Kurulu tarafından icra edilir.

Derneğin Gelirleri:

Madde 24) Derneğin gelirleri:

A — Senevî aidat: Senede 6 liradan aşağı ve 120 liradan fazla olmamak üzere âzanın arzusuna göre tayin olunur.

B — Yapılacak müsamere, verilecek konser, toplantı ve eğlenceler,

C — Teberrüler ve yardımlar,

Aidatı zamanında vermeyenler hakkında yapılacak muameleyi İdare Kurulu tayin eder.

Derneğin Feshi:

Madde 25) Derneğin feshine Genel Kurul karar verir. Fesih için toplanacak kongrede kayıtlı âzanın üçde ikisi mevcut değilse üç günden az ve bir haftadan fazla olmamak şartile sonraya tâlik edilir, ve keyfiyet âzalara ilânla bildirilir.

Bu ikinci toplantıda âza adedi ne olursa olsun fesih keyfiyeti müzakere edilir. Ancak bu müzakerede fesih kararının mevcut âzanın üçte iki reyi ile ittihazı şarttır. Derneğin feshi veya ilgası halinde bilcümle mevcut Okul-Aile Birliğine intikal eder.

Hesap yılının başlangıcı:

Madde 26) Derneğin hesap yılı Ekim ayının ilk gününden başlar.

Tutulacak defterler:

Madde 27) İdare Hey'etince aşağıda gösterilen defterler tutulur.

A — Ana defter: Derneğe kabul edilen âzaların hüviyet ve giriş tarihleri yazılır.

B — İdare Hey'eti karar defteri, tarih numarasile karar yazılır.

C — Gelen ve giden evrak defteri,

D — Varidat ve sarfiyat defteri, Dernek varidatı dip koçanlı ve müteselsil numaralı makbuz mukabilinde tahsil edilir. Masarifat müsbit evrak mukabilinde yapılır.

E — Bilânço ve kat'î hesap defteri,

G — Fahrî âza defteri.

Madde 28) Nizamnamede yazılı olmayan hallerde Cemiyetler Kanununun hükümleri tatbik olunur.

İsmi:	İşi:	Adresi:
Dr. İbrahim Osman Güçer	Doktor	Teşvikiye Sağlıkevi Md. Nişantaşı Ihlamur 7/2
Kâmil Taşgil	Avukat	Halâskârgazi cad. 58/3 Şişli
Zübeyir A. Seyhun	Mühendis	Osmanbey Halâskârgazi Cad. No: 194/2
Tahir Aktin	Tüccar	Nişantaşı Güzelbahça Gülistan S. 19/2
Haydar Alp	Tüccar	Nişantaşı Madalyon sokak No: 44
Fazilet Alpay	Yarbay eşi	1 inci. Ordu. 1 inci Şb. Müdürü Kurm. Yrb. H. Alpay eşi
Mehmet Ali Akbay	T. O. Um. Ka. Mu.	Hacıemin Efendi sokak No: 9/1
Zeki Sokullu	Merkez Ban. Ga.	Nişantaşı Hacıemin Efendi sok. No: 20
Tevfik Alanay	Tüccar	Şişli Samanyolu sokak 44-46/5 Ayyıldız Ap.
Melek Sancar	Kimyager	Emlâk Cad. 37/4 Aysel Ap. 5. Nişantaşı
Muhterem Kolay	Tüccar	Nişantaşı Güzelbahçe Yeni Yol No: 4 Daire 3

İdare Heyeit:

Tevfik Alanay: Başkan

Muhterem Kolay Muhasip

Mehmet Ali Akbay Umumî kâtip

Kâmil Taşgil Kâtip

Fazilet Alpay Üye